

професійної кар'єри при формуванні готовності к цьому процесу, успішної професійної самореалізації, оволодіння стратегією кар'єрного просування. Доведено, що дидактичні підходи контамінації, інтенсифікації змісту і компліментарності форм, методів, прийомів підготовки майбутніх дизайнерів к розвитку професійної кар'єри забезпечать формування багатогранної гармонічно розвинутої особистості майбутнього дизайнера, сфокусованого на самосовершенствування, самореалізацію, досягнення кар'єрного успіху.

Ключеві слова: професійна кар'єра, контамінація, інтенсифікація, компліментарність, кар'єрні очікування, професійна самореалізація.

УДК 378.126:001

Костюк Олена,
канд. філол. наук, доцент,
НПУ ім. М.П. Драгоманова

ІНТЕГРАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАГІСТРІВ У КУРСІ ОСНОВ НАУКОВО- ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Автор розглядає сутність та особливості поступового формування дослідницьких компетенцій у системі сучасної вищої освіти в Україні, їх інтеграцію у курсі основ науково-дослідної діяльності, передбаченого магістерською програмою. Особливу увагу приділено міжпредметним зв'язкам курсу та методичному забезпеченню його викладання.

Ключові слова: науково-дослідна діяльність студентів, магістратура, дослідницькі компетенції, інтеграція компетенцій.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Освіта XXI століття зорієнтована на підготовку фахівця до виконання інноваційних завдань, до самостійної креативної реакції на виклики майбутнього, швидкі зміни умов життя і праці. Серед багатьох факторів підготовки саме такого фахівця – звільнення від вузькопредметних обмежень окремих навчальних програм. А також – формування готовності діагностувати будь-яку соціальну та/або виробничу ситуацію, самостійно формулювати та вивчати пов'язані з нею задачі, запропонувати та втілити розв'язок таких задач, спираючись як на результати досвіду попередніх поколінь, так і на сам досвід отримання нових результатів.

Відповідно нагальним, з нашої точки зору, є розгляд питання інтеграції - інтеграції компетенцій у процесі підготовки студента ВНЗ взагалі, а особливо – щодо компетенцій дослідницьких, які саме і забезпечують описану вище готовність. Найбільшої актуальності проблема інтеграції дослідницьких компетенцій набуває по відношенню до підготовки магістрів. Передбачений їх навчальним планом курс «Основи науково-дослідної діяльності» не вводить студентів до нової предметної сфери. Дисципліна покликана узагальнити та підняти на новий рівень дослідницькі компетенції, сформовані раніше – починаючи від навчально-наукових робіт старшокласників і аж до бакалаврських досліджень, сприяти їх усвідомленню та діяльнісному спрямуванню. Відповідно проблема обсягу таких узагальнень, шляхів інтеграції дослідницьких компетенцій, змісту і методів

роботи з магістрантами у курсі ОНДД є науково актуальною.

Аналіз досліджень і публікацій із проблеми, виокремлення невирішених її частин. Проблема інтеграції компетенцій випускника ВНЗ останнім часом приваблює увагу як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Йдеться перш за все про предметні, або дисциплінарні, компетенції як здатність особистості діяти у певній предметній сфері відповідно до професійно-кваліфікаційних вимог. Такі компетенції формуються, як відомо, у процесі вивчення певних навчальних дисциплін або низки дисциплін. У той же час компетентнісний підхід у широкому сенсі слова передбачає низку міжпредметних вмінь, які не мають «дисциплінарної» прописки чи не вичерпуються нею, але надзвичайно важливі у реальній професійній діяльності

Певне протиріччя компетентнісного підходу, можливо, полягає у тому, що, з одного боку, позиціонує професійну діяльність як цілісний процес реалізації компетентності, з іншого – вимагає переліку (а отже диференціації) окремих компетенцій і закріплення вимог щодо їх формування за окремими навчальними дисциплінами. Особливо яскраво це протиріччя виявляє себе, коли йдеться про дослідницьку компетентність і дослідницькі компетенції.

Ретельний аналіз сутності категорій «дослідницька компетенція» та «дослідницька компетентність» пропонують М. С. Головань та В. В. Яценко. Вони узагальнюють велику кількість джерел, де поняття розглянуто у контексті діяльнісного (І. О. Зимня), дидактичного (А. В. Хуторський), системного (В. А. Адольф, А. А. Деркач, Т. А. Смоліна), процесуально-технологічного (А. В. Хуторський),

особистісного (Б. Г. Ананьєв, Н. В. Кузьміна, А. К. Макарова), функціонального (О.В. Бережнова) та інших підходів.

Л. В. Дольнікова розглядає саме інтеграцію та систематизацію змісту фундаментальних дисциплін у вищій школі як передумову формування фахової компетенції випускника вищої школи [2].

У роботі С. І. Тормасіна та Н. П. Пучкова йдеться про інтеграцію як процес і результат розвитку і становлення багатомірної людської цілісності в умовах інтегративно-педагогічної діяльності. На основі узагальнення фахових джерел автори говорять про інтеграцію компетенцій як перехід від «вузьких» компетенцій до «узагальнених» і тлумачать інтеграцію як перетворення на основі узагальнення. Важлива також думка про відмінність інтеграції від узагальнення: вона полягає у цілісності, яка не передбачає повного злиття, її складові лишаються «впізнаваними», їх можна розрізнити [8].

Дотичною до заявленої проблематики є робота В. І. Сацика «Сучасні принципи і методи інтеграції дослідницької компоненти у навчальний процес» [5]. Автор узагальнює досвід дослідницьких університетів США щодо ефективного поєднання викладання і досліджень, виокремлює різні моделі таких поєднань та розглядає їх як «багатовимірну систему дій та механізмів, покликаних сприяти наданню студентам дослідницьких компетенцій» [там само].

Ми також спираємося на досвід викладання наукознавчих дисциплін та організації науково-дослідної роботи студентів у ВНЗ, закарбований у численних підручниках, посібниках та методичних рекомендаціях для студентів, молодих учених та педагогічних працівників [зокрема, 3; 4; 7; 10] та власну практику.

Формулювання мети статті. Отже, метою статті є визначення змісту дослідницьких компетенцій, логіки й методики їх інтеграції до та у процесі вивчення курсу основ науково-дослідної діяльності, а також пов'язаних з ним форм підготовки магістрів.

Виклад основного матеріалу дослідження

На етапі бакалаврської підготовки студенти вже мають опанувати уміння виявляти проблему, формулювати гіпотезу, здійснювати добір й аналіз необхідних даних для дослідження, добирати відповідні методи проведення дослідження і обробки даних, фіксувати проміжні та остаточні результати, проводити обговорення та інтерпретацію результатів дослідження, використовувати їх на практиці [1; 3; 7].

Досвідчені викладачі погоджуються, що навіть у обдарованих та високомотивованих студентів *швидко* та, як доречно зазначив проф. Н. Н. Чайченко, «*стихийно* (виділено нами – О.К.) дослідницькі уміння особистості не формуються» [9]. Як відомо, до навчально-дослідницьких робіт, покликаних поступово сформувати окремі дослідницькі компетенції, відносять і проблемно-реферативні, й експериментальні, описові, мікродослідження та власне наукові роботи, виконані під керівництвом викладача.

У той же час погодимося з Л. В. Дольніковою, що існуючий предметний принцип побудови навчального плану не може вирішити проблему формування наукового теоретичного мислення, адекватного завданням майбутньої професійної діяльності. Посилаючись на авторитетні думки численних дослідників (В. П. Безпалько, В. І. Борисов, В. І. Гінеценський, С. У. Гончаренко, Л. Я. Зоріна, Т. В. Фролова та ін.), автор справедливо зазначає: «в організації навчального процесу у вищій школі

ефективним є системний підхід до структурування змісту навчальних дисциплін, основою якого є інтегративні підходи у процесі їх вивчення» [2].

Змістовими засадами майбутньої інтеграції дослідницьких компетенцій у бакалаврській програмі можуть бути:

- ключові питання фундаментальних та професійних дисциплін;

- поєднання здібностей до окремих навчальних дисциплін, видів професійної діяльності та наукової творчості, що має сформувану стратегію та психологічну культуру наукового мислення;

- системне застосування у навчальному процесі розумових операцій, що відповідають загальнонауковим (аналіз, синтез, узагальнення, класифікація тощо) та спеціальним методам дослідження, розвиток різних видів мислення: теоретичного, словесно-логічного, інтуїтивного, наочно-дієвого, наочно-образного, практичного тощо;

- застосування у навчальному процесі дослідницького методу, за якого оволодіння змістом освіти відбувається згідно з головними етапами наукового дослідження, вимагає самостійного прийняття рішень і створює ситуацію самовизначення.

- постановка на перетині різних галузей знань практичних, зокрема дивергентних, задач, робота над якими має сформувані уявлення про проблемне поле сфери дослідження, веде до диференціації наукових проблем через їх взаємовизначення;

- проектна діяльність на межах навчальних предметів і науки, що стверджує магістранта як суб'єкта пізнавального процесу.

Інтеграція дослідницьких компетенцій відбувається поступово, починаючи від аналізу чинних навчальних

планів і програм під кутом встановлення міждисциплінарних зв'язків та наявності у структурі кожної дисципліни дослідницького компоненту. Наступне завдання – зафіксувати потенційно набутий на етапі опанування студентом даного фрагменту програми конкретної дисципліни дослідницький досвід і ввести його до системи розвитку відповідних компетенцій. Для цього необхідно абстрагувати набуте від матеріалу, на якому це набуття відбулося, перевести до узагальненого арсеналу складових готовності студента до виконання дослідницьких процедур.

Важливий фактор інтеграції дослідницьких компетенцій у межах окремої дисципліни – неповна регламентація навчального матеріалу, це надає магістрантові можливість визначити деяку частину змісту своєї особистої освіти, який відповідає його потребам, нахилам, інтересам і професійному вибору на майбутнє.

Продуктивними заходами щодо інтеграції дослідницьких компетенцій у навчальному процесі також можуть бути різні види пропедевтичної діяльності викладача та спільної - з магістрантами, зокрема:

- проблематизація викладу навчального матеріалу у лекційному курсі;
- демонстрація дискусійних моментів, протиріч у наукових інтерпретаціях фактів, неможливості кінцевого тлумачення художнього твору;
- пошук та створення евристичних вправ та творчих завдань для аудиторної та позааудиторної самостійної роботи, індивідуально або у межах групових проєктів;
- формування тематики, векторів пошуку матеріалу для дослідження;

- проблематизація теми магістерської роботи, допомога у визначенні її актуальності та наукового контексту;
- побудова дослідницької стратегії, плану роботи;
- створення наукового середовища у ВНЗ, удосконалення свідомого володіння магістрантами методами та прийомами дослідження;
- формування дослідницької культури;
- партнерство студентів та викладачів у наукових проєктах;
- конструктивний аналіз проміжних результатів наукової роботи;
- забезпечення досвіду не лише отримання, а й застосування результатів дослідження;
- спільне рецензування, корекція та редагування рукописів та допоміжних матеріалів;
- допомога у презентації науково-творчого доробку та її аналіз;
- експертиза навчально-наукових робіт студентів молодших курсів тощо.

У процесі інтеграції дослідницьких компетенцій професійно спрямований добір змісту навчального матеріалу та дослідницький підхід до нього може бути реалізований через так зване «горизонтальне структурування» [2]. На думку практиків, найбільш ефективними його прийомами є упорядкування структурно-логічних блок-схем, створення інтегративних дидактичних матеріалів, узагальнюючих таблиць, контрольних-навчальних карток, застосування різноманітних творчо-пошукових вправ, елементів розвивального і проблемного навчання.

Модель дослідницького університету передбачає у якості одного з провідних факторів формування, розвитку і логічно – інтеграції набутих раніше

дослідницьких компетенцій продуктивне поєднання наукової роботи із навчанням, залучення студентів у дослідницький процес. Залежно від ступеня такого залучення можна говорити про різні способи поєднання викладання і досліджень. Наприклад, М. Хейлі виокремив чотири з них: навчання, що базується на дослідженнях (*Research-based learning*); орієнтоване на дослідження (*Research-oriented learning*); кероване дослідженнями (*Research-led learning*) та навчання, що базується на науковому керівництві (*Research-tutored learning*) [5].

Цікавий досвід ефективного поєднання викладання і досліджень в університетах США аналізує В.І. Сацик [5]. Серед них - організація так званих гостьових лекцій за участі колег чи відомих наукових експертів у тій чи іншій сфері з метою публічного обговорення на лекційному занятті зі студентами важливих аспектів досліджень; використання на заняттях спеціальних відеоматеріалів чи презентацій, які стосуються досліджуваних проблем і відображають погляди авторитетних учених; залучення останніх результатів наукових досліджень до навчальної програми задля їх опрацювання і обговорення на лекційних та практичних заняттях; розробка спеціального пакета наукових завдань для студентів з метою розвитку у них навичок фахового огляду літературних джерел, планування різного роду наукових експериментів, написання рецензій, презентації наукових доповідей на конференціях, належного оформлення документів для отримання дослідницьких грантів тощо; залучення студентів до участі в наукових проектах, спеціалізованих студентських наукових спільнотах, Інтернет-форумах і дискусіях для обговорення та опрацювання важливих наукових питань тощо.

Діяльність викладача з підготовки магістрів до упорядкування наукової роботи (проекту) повинна мати системний характер, включати діагностичні, профілактичні та коригувальні заходи, зокрема спеціальні інструктивні процедури та вправи. Стратегія такої діяльності полягає в тому, щоб студент не лише поступово опанував основні дослідницькі процедури, а й свідомо поставився до застосування загальнонаукових та галузевих методів, набув досвіду розв'язання дослідницьких задач різних типів, сформував культуру наукового викладу, презентації та полеміки, спробував себе у виконанні навчально-наукових робіт різних жанрів та їх експертизі.

Необхідний практичний досвід дослідницьких та дослідницько-комунікативних процедур дає студентська конференція, різноманітні форуми молодих учених (семінар, колоквиум, наукові читання, круглий стіл та ін.). У процесі підготовки до них молодий дослідник має навчитися розрізняти наукові заходи і діяти відповідно до їх правил, сприймати наукову інформацію, у тому числі аудіально, готувати та презентувати доповідь, брати участь у дискусії, опонувати іншим доповідачам тощо. Мотивації учасників сприяє можливість самореалізуватися у новій ролі, отримати додаткові бали з профільного предмету, по-новому співпрацювати з викладачем, іншими студентами-доповідачами (постановка питань, взаємооцінка та взаємна психологічна підтримка).

Відповідно уявімо собі процес інтеграції дослідницьких компетенцій як поступове приєднання та пристосування актуалізованих та нових, додаткових, спершу дещо «інорідних» [5] компонентів дослідницької діяльності до основного, вже попередньо сформованого блоку знань, вмій, особистісних якостей, мотивації та

параметрів готовності до професійної дії. З іншого боку, ця уже сформована цілісність не залишається статичною, вона постійно модифікується, удосконалюється задля рівноваги усіх компонентів інтегративного процесу.

Тому курс ОНДД вимагає серед результатів навчання знати основні категорії наукознавства; методологічні, організаційні, психологічні та етичні аспекти наукової діяльності; класифікації методів та прийомів наукового дослідження; вимоги до оформлення результатів наукового дослідження та правила їх захисту в науковій спільноті, а вміння упорядкувати програму дослідження; узагальнити інформацію з різних наукових джерел; формулювати і розв'язувати дослідницькі задачі; розпізнавати та застосовувати методи дослідження; розробити тематику навчально-наукових робіт для студентів; сформулювати мету, предмет, об'єкт, новизну, актуальність, перспективи дослідження; провести експеримент та проаналізувати його результати; зробити доповідь з презентацією наукових результатів.

Виходячи з цього інформаційний обсяг дисципліни включає наукознавчий («Наука як сфера людської діяльності. Феномен науки. Етапи розвитку науки – світової та вітчизняної. Принципи організації наукових досліджень в Україні і світі. Наукове середовище. Професія науковця, критерії готовності до науково-дослідної діяльності. Особливості організації та самоорганізації діяльності дослідника»), методичний («Загальна методологія наукової творчості. Поняття методології науки. Принципи наукового дослідження. Види досліджень. Методи дослідження – загальнонаукові та спеціальні»), процесуальний («Процес наукового дослідження. Структура наукового дослідження. Етапи проведення дослідження»),

пропедевтичний («Типові труднощі та помилки дослідників-початківців»), презентаційний («Оформлення, презентація та захист наукових результатів. Наукові та навчально-наукові тексти різних жанрів. Стиль наукових публікацій. Наукова риторика»), та узагальнюючий («Навчально-науковий дослідницький проект») блоки.

Але головний результат має принципово діяльнісний характер і виявлятиме себе не лише через підвищення рівня магістерських робіт випускників та їх прагнення подальшої наукової творчості, а й через принципово інший підхід до готового знання, галузевої інноватики, власної професійної діяльності – на сучасному етапі та у майбутньому.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок із напрямку.

Отже, для інтеграції дослідницьких компетенцій необхідно систематизувати досвід соціально-гуманітарних, фундаментальних та професійно-практичних дисциплін, вивчених за програмою підготовки бакалаврів, для підвищення ефективності роботи аналітико-синтетичного апарату мислення молодого науковця, формування світогляду активного творчого дослідника, креативності, дослідницького стилю роботи і таким чином забезпечити готовність самостійно не лише здобувати, а й створювати знання, вміння, навички, оперувати з ними.

Відповідно у курсі основ науково-дослідної діяльності для магістрантів, з одного боку, системно розвиваються уже закладені параметри змістовної, процесуальної та психологічної готовності до наукових досліджень, з іншого – весь попередній навчально-науковий досвід піддається деякій ревізії на новому рівні узагальнення та переноситься на власну дослідницьку

практику, що має носити принципово інтегративний характер.

Перспективи розгляду означеної проблеми можуть бути пов'язані із вивченням варіативних шляхів формування та інтеграції окремих дослідницьких компетенцій, груп компетенцій, створенням організаційно-методичного та інформаційного забезпечення інтеграції, експертизи й моніторингу її результатів – закладених до навчальних програм та/або реалізованих у ВНЗ різного професійного спрямування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головань М. С. Яценко В. В. Сутність та зміст поняття «дослідницька компетентність» / М.С. Головань, В.В. Яценко// Теорія і методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі: збірник наукових праць. Випуск VII. – Кривий ріг: Видавничий відділ НМетАУ, 2012. – С. 55-62.

2. Дольнікова Л. В. Інтеграція та систематизація змісту фундаментальних дисциплін у вищій школі, як передумова формування фахової компетенції випускника вищої школи / Л. В. Дольнікова // Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні : збірник тез за матеріалами VIII Науково-технічної конференції науково-педагогічних працівників, 26-31 березня 2012 року / Національний університет «Львівська політехніка», Інститут підприємництва та перспективних технологій. – Львів, 2012. – С. 345-348.

3. Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник / Укл. Ю. О. Туранов. В. І. Уруський. – Тернопіль: Астон, 2001. – 138 с.

4. Основы учебно-исследовательской деятельности студентов: Учеб. Для студентов сред. пед. учеб. заведений / Бережнова Е. В., Краевский В. В. – М.: Изд. Центр «Академия», 2005. – 128 с.

5. Сацик В.І. Сучасні принципи і методи інтеграції дослідницької компоненти у навчальний процес (С. 108-110) / Від викладання дисциплін – до освоєння наук: трансформація змісту, технологій освітньої діяльності та розвиток педагогічної майстерності зб. матеріалів наук.-метод. конф. 31 січня 2013 р. – К.: КНЕУ, 2013 – 531 с. [Електронний ресурс]: http://www.edu-trends.info/wp-content/uploads/2014/02/Satsyk_Pages-from-teach_subjects_develop_science.pdf?x47754

6. Стешенко В. В. Етапи розвитку проблеми міжпредметних зв'язків. – Збірник наукових праць: Актуальні проблеми інженерної підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах інжен.-пед. профілю. – Харків: УПА 2001. – С. 125-127.

7. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого: Підручник для науковця. – К.: НМЦ «Консорціум з удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006. – 302 с.

8. Тормасин С. И., Пучков Н. П. Организационно-методические проблемы интеграции компетенций – Вопросы современной науки и практики Университет имени В. И. Вернадского. – Режим доступа: <http://vernadsky.tstu.ru/pdf/2012/01/22.pdf>

9. Чайченко Н. Н. Формування дослідницьких умінь як складової професійних компетентностей особистості// Вища школа: Гуманізація навчально-виховного процесу. – Випуск LIII. Частина II – Слов'янськ – 2010. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/gnvp/2010_53_2/13.pdf.

10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 5-е вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 307 с.

REFERENCES

1. Holovan' M.S. Yatsenko V.V.Sutnist' ta zmist ponyattya «doslidnyts'ka kompetentnist'» / M.S. Holovan', V.V. Yatsenko// Teoriya i metodyka navchannya fundamental'nykh dystsyplin u vyshchiy shkoli: zbirnyk naukovykh prats'. Vypusk UII. – Kryvyy rih: Vydavnychy viddil NMetAU, 2012. – S. 55-62.

2. Dol'nikova L. V. Intehratsiya ta systematyzatsiya zmistu fundamental'nykh dystsyplin u vyshchiy shkoli, yak peredumova formuvannya fakhovoyi kompetentsiyi vypusknika vyshchoyi shkoly / L. V. Dol'nikova // Problemy ta perspektyvy rozvytku ekonomiky i pidpryyemnytstva ta komp'yuternykh tekhnolohiy v Ukrayini : zbirnyk tez za materialamy VIII Naukovo-tekhnichnoyi konferentsiyi naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv, 26-31 bereznia 2012 roku / Natsional'nyy universytet “L'vivs'ka politekhnika”, Instytut pidpryyemnytstva ta perspektyvnykh tekhnolohiy. – L'viv, 2012. – S. 345–348.

2. Naukovo-doslidna robota v zakladakh osvity: Metodychnyy posibnyk / Ukl. Yu.O.Turanov. V.I.Urus'kyy. – Ternopil': Aston, 2001. – 138s.

3. Основы учебно-исследовательской деятельности студентов: Учеб. для студентов сред. ped. учеб. заведения / Berezhnova E.V., Kraevskyy V.V. – M.: Yzd. Tsentr “Akademya”, 2005. – 128s.

4. Satsyk V.I. Suchasni pryntsypy i metody intehratsiyi doslidnyts'koyi komponenty u navchal'nyy protses (S. 108-110) / Vid vykladannya dystsyplin – do osvoyennya nauk: transformatsiya zmistu, tekhnolohiy osvith'oyi diyal'nosti ta

rozvytok pedahohichnoyi maysternosti zb. materialiv nauk.-metod. konf. 31 sichnya 2013 r. – K.: KNEU, 2013 – 531 s. [Elektronnyy resurs]: http://www.edu-trends.info/wp-content/uploads/2014/02/Satsyk_Pages-from-teach_subjects_develop_science.pdf?x47754

5. Steshenko V. V. Etapy rozvytku problemy mizhpredmetnykh zv'yazkiv. – Zbirnyk naukovykh prats': Aktual'ni problemy inzhenernoyi pidhotovky spetsialistiv u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh inzhen.-ped. profilyu. – Kharkiv: UIPA 2001. – S.125-127.

6. Surmin Yu.P. Maysternya vchenoho: Pidruchnyk dlya naukovtsya. – K.: NMTs «Konsortsium z udoskonalennya menedzhment-osvity v Ukrayini», 2006.– 302 s.

7. Tormasyn S.Y., Puchkov N.P. Orhanyzatsyonno-metodycheskye problemy yntehratsyy kompetentsyy – Voprosy sovremennoy nauky y praktyky

Unyversytet ymeny V.Y.Vernadskoho. – Rezhym dostupa: <http://vernadsky.tstu.ru/pdf/2012/01/22.pdf>

8. Chaychenko N.N. Formuvannya doslidnyts'kykh umin' yak skladovoyi pofesiynykh kompetentnostey osobystosti// Vyshcha shkola: Humanizatsiya navchal'no-vykhovnoho protsesu. - Vypusk LIII. Chastyna II – Slov'yans'k – 2010. – Rezhym dostupu: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/gnvp/2010_53_2/13.pdf .

9. Sheyko V.M., Kushnarenko N.M. Orhanizatsiya ta metodyka naukovo-doslidnyts'koyi diyal'nosti: Pidruchnyk. – 5-e vyd., ster. – K.: Znannya, 2006. – 307s.

Kostuk Olena. INTEGRATION OF RESEARCH COMPETENCE MASTERS AT THE COURSE FUNDAMENTALS OF RESEARCH ACTIVITIES

Summary. The author examines the nature and characteristics of the gradual formation of research competences in the modern system of higher education in Ukraine, their integration in the course of the basics of research activities envisaged master's program. Special attention is given to interdisciplinary communication course and methodological support its teaching.

Keywords: research activity of students, master, research competence, integration competency

Костюк Елена. ИНТЕГРАЦИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ МАГИСТРОВ В КУРСЕ ОСНОВ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Аннотация. Автор рассматривает сущность и особенности постепенного формирования исследовательских компетенций в системе современного высшего образования в Украине, их интеграцию в курсе основ научно-исследовательской деятельности, предусмотренного магистерской программой. Особое внимание уделено межпредметным связям курса и методическому обеспечению его преподавания.

Ключевые слова: научно-исследовательская деятельность студентов, магистратура, исследовательские компетенции, интеграция компетенций